

Warszawa, 08-05-2023 r.

**BIURO
RZECZNIKA PRAW OBYWATELSKICH**
Zastępca Rzecznika Praw Obywatelskich
Valeri Vachev

XI.800.3.2022.ASZ

Pan
Wojciech Skurkiewicz
Sekretarz Stanu
Ministerstwo Obrony Narodowej
ePUAP

Szanowny Panie Ministrze!

Z zadowoleniem przyjąłem informację o braku określenia maksymalnej liczby dziewcząt, które będą mogły zostać przyjęte do klasy pierwszej Ogólnokształcącego Liceum Lotniczego (dalej: „OLL”) w Dęblinie w roku szkolnym 2023/2024. Obowiązkiwanie tego rodzaju limitu w poprzednich latach mogło świadczyć o problemie z zapewnieniem równego traktowania dziewcząt i chłopców w procesie rekrutacji do tej szkoły, naruszając zasadę niedyskryminacji ze względu na płeć.

Tymczasem zasada równości i niedyskryminacji kobiet i mężczyzn jest jednym z fundamentów międzynarodowego, europejskiego i krajowego systemu prawnego. Należy podkreślić, że w polskiej konstelacji normatywnej ma ona rangę zasady konstytucyjnej. Na gruncie art. 32 Konstytucji RP jakakolwiek dyskryminacja w życiu politycznym, społecznym lub gospodarczym z jakiegokolwiek przyczyny jest zakazana. Natomiast w świetle art. 33 Konstytucji RP kobieta i mężczyzna w Rzeczypospolitej Polskiej mają równe prawa w życiu rodzinnym, politycznym, społecznym i gospodarczym, w szczególności – równe prawo do kształcenia, zatrudnienia i

awansów, do jednakowego wynagradzania za pracę jednakowej wartości, do zabezpieczenia społecznego oraz do zajmowania stanowisk, pełnienia funkcji oraz uzyskiwania godności publicznych i odznaczeń.

Zgodnie z utrwalonym poglądem zasada równości polega na tym, iż wszystkie podmioty prawa charakteryzujące się daną cechą istotną w równym stopniu mają być traktowane równo, tzn. według jednakowej miary, bez zróżnicowań zarówno dyskryminujących, jak i faworyzujących. Jednocześnie zasada ta zakłada odmienne traktowanie tych podmiotów, które nie posiadają wspólnej cechy istotnej. Oznacza to tym samym akceptację różnego traktowania przez prawo różnych podmiotów¹.

Chociaż zatem ciążący na podmiotach publicznych zakaz dyskryminacji wynikający z **art. 32 ust. 2 Konstytucji RP** nie jest tożsamy z zakazem różnicowania sytuacji podmiotów prawa, to jednak **rodzi zakaz nieuzasadnionego różnego kształtowania sytuacji podobnych podmiotów** prawa w procesie stanowienia oraz stosowania prawa. **Dyskryminacja oznacza zatem nienadające się do zaakceptowania** tworzenie różnych norm prawnych dla podmiotów prawa, które powinny być zaliczone do tej samej klasy (kategorii) albo **nierówne traktowanie podobnych podmiotów prawa w indywidualnych przypadkach**, gdy zróżnicowanie nie znajduje podstaw w normach prawnych. Tak więc **dla oceny danej sytuacji jako dyskryminacji istotne jest określenie kryterium zróżnicowania, a także ocena zasadności jego wprowadzenia**².

---

¹ Orzeczenie Trybunału Konstytucyjnego z 28 listopada 1995 r., K 17/95, OTK 1995, nr 3, poz. 18.

² Zob. wyrok Trybunału Konstytucyjnego z 15 lipca 2010 r., K 63/07, OTK-A 2010, nr 6, poz. 60.

Podkreślenia wymaga, że w świetle powołanego wyżej art. 32 Konstytucji RP i stanowiącego jego uszczegółowienie w odniesieniu do płci art. 33 Konstytucji RP, należy przyjąć, że **kobiety i mężczyźni tworzą jedną kategorię (klasę) podmiotów prawa**. Trybunał Konstytucyjny wyraźnie bowiem stwierdził, że nie można kobiet i mężczyzn traktować jako grup na tyle odrębnych, by nie stosować do nich ogólnej zasady, że podobne podmioty prawa muszą być przez prawo traktowane w sposób równy³. **Oznacza to zatem domniemanie istnienia równych praw i ich równego stosowania niezależnie od płci.**

Zamieszczenie w Konstytucji RP osobnego przepisu dotyczącego równych praw kobiet i mężczyzn obok ogólnego przepisu proklamującego zasadę równości świadczy o zamiarze ustrojodawcy podkreślenia szczególnego znaczenia zagwarantowania równości ludzi niezależnie od ich płci i wykluczenia zjawisk dyskryminacji ze względu na płeć, realnie występujących w przeszłości, jak również zdarzających się obecnie w różnych dziedzinach życia. W świetle tak rozumianej zasady równości płci **zróżnicowanie sytuacji prawnej kobiet i mężczyzn jest dopuszczalne** jedynie w sytuacjach wyjątkowych – **o ile jest obiektywnie uzasadnione, proporcjonalne oraz pozostaje w związku z innymi normami, zasadami lub wartościami konstytucyjnymi**⁴. Oznacza to wymóg wąskiego interpretowania dopuszczalnych odstępstw od zasady równego traktowania kobiet i mężczyzn, w szczególności przez pryzmat wspomnianej zasady proporcjonalności. Ta wymaga, by cel, któremu służy zróżnicowane traktowanie był zgodny z prawem, środki jego osiągnięcia zaś – właściwe, konieczne i proporcjonalne *sensu stricte*. To ostatnie kryterium odnosi się do uciążliwości danego środka różnicującego, wymagając jego zbadania w kontekście, w jakim funkcjonuje, i wzięcia pod uwagę niekorzystnej sytuacji, w jakiej może on ewentualnie stawiać osoby, których dotyczy. W przypadku mniej korzystnego traktowania dziewcząt niż chłopców w procedurze rekrutacji do OLL w Dęblinie należałoby zatem ocenić potencjalne konsekwencje owego zróżnicowania dla możliwości podjęcia studiów przez dziewczęta i chłopców w Lotniczej Akademii Wojskowej (dalej jako: „LAW”) w Dęblinie. Zadaniem Liceum jest bowiem przygotowanie kandydatów na studia w LAW w Dęblinie na kierunku pilot samolotów

---

³ Zob. wyrok Trybunału Konstytucyjnego K 63/07 i powołane tam wyroki w sprawach o sygn. akt: K 15/97, K 35/99, P 10/07 i K 33/07.

⁴ Ibidem.

odrzutowych⁵, a absolwenci OLL w Dęblinie uzyskują – dla przykładu – dodatkowe punkty w trakcie rozmowy kwalifikacyjnej w procedurze naboru do uczelni wojskowych, w tym LAW⁶.

Uwzględniając powyższy związek, działając na podstawie art. 13 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 15 lipca 1987 r. o Rzeczniku Praw Obywatelskich (Dz.U. z 2020 r. poz. 627 ze zm.), zwracam się z uprzejmą prośbą o przekazanie informacji – za okres ostatnich 10 lat – na temat:

- a) liczby osób - z podziałem na płeć - uczestniczących w postępowaniu rekrutacyjnym w OLL w Dęblinie;
- b) limitu miejsc dla dziewcząt i chłopców w trakcie postępowania rekrutacyjnego w OLL w Dęblinie;
- c) liczby osób - z podziałem na płeć - przyjętych do klasy pierwszej OLL w Dęblinie w wyniku przeprowadzonego postępowania rekrutacyjnego;
- d) liczby absolwentów OLL w Dęblinie z podziałem na płeć;
- e) liczby osób - z podziałem na płeć - uczestniczących w postępowaniu rekrutacyjnym w Lotniczej Akademii Wojskowej w Dęblinie na kierunkach studiów wojskowych;
- f) liczby osób - z podziałem na płeć - przyjętych na kierunki studiów wojskowych.

Z poważaniem

Valeri Vachev

Zastępca Rzecznika Praw Obywatelskich

/-podpisano elektronicznie/

---

⁵ Zob. zasady rekrutacji do klasy I OLL w Dęblinie, obowiązujące w roku szkolnym 2023/2024, dostęp pod adresem: <https://oll.wp.mil.pl/pl/pages/zasady-rekrutacji-2020-05-22-7/> [dostęp: 21.04.2023 r.].

⁶ Zob. załącznik nr 5 do zarządzenia nr 2/MON Ministra Obrony Narodowej z dnia 16 lutego 2023 r. w sprawie ustalenia warunków i trybu rekrutacji na studia do uczelni wojskowych dla kandydatów do zawodowej służby wojskowej w roku akademickim 2023/2024 (Dz. Urz. MON 2023 poz. 9)

